

Assignatura: **HISTÒRIA ECONÒMICA D'ESPANYA**
Codi: **16051219** Crèdits: **6**
Tipus: **Optativa** Cicle: **1r** Curs: **2n** Quadrimestre: **2n**
Departament: **Economia**
Àrea: **Història i Institucions Econòmiques**
Professorat: **Mª Jesús Muiños Villaverde**

Objectius generals:

L'objectiu fonamental de la Història Econòmica d'Espanya és el de conèixer els fets econòmics més importants esdevinguts en el passat a l'Estat espanyol. Per això, i igual que ocorre en la H^a Econòmica Mundial, es dona preferència a l'evolució econòmica més recent, és a dir, als segles XIX i XX, sense oblidar els aspectes més importants dels segles XVI a XVIII, ni les qüestions més notables de la història econòmica catalana.

Criteris d'avaluació:

Per aprovar aquesta matèria, hom pot triar entre dues vies: la primera contempla l'examen com a eina d'avaluació, integrat pels continguts teòrics i pràctics impartits a l'aula. La segona és l'avaluació continuada, que requereix l'assistència regular a classe, i que es farà a partir dels exercicis pràctics continguts al llibre "Materials d'Història Econòmica" (Cossetània, 2004), com també d'un seguit de lectures i/o treballs que en el seu moment s'indicaran. En aquest segon cas, l'alumne queda exempt de l'examen.

Assignatures que es recomana haver cursat prèviament/simultàniament:

Assignatures en les quals s'apliquen els continguts d'aquesta:

Bibliografia bàsica:

- CARRERAS, A. (1990) "Los ciclos de la economía española" A: *Industrialización española. Estudios de Historia Cuantitativa*, Madrid, Espasa-Calpe, Pp. 139-164.
- DIVERSOS AUTORS (2001), *Historia Económica Regional de España*, Crítica, Barcelona.
- DIVERSOS AUTORS (2002), *Historia Económica de España*, Crítica, Barcelona.
- MUIÑOS, M.J. i TEROL, V. (2004), *Materials d'Història Econòmica*, Valls, Cossetània Ed.
- NADAL, J. (1984), *La población española (S. XVI al XX)*, Ed. Ariel, Barcelona.
- NADAL, J. y CARRERAS, A. eds. (1990), *Pautas regionales de la industrialización española (Siglos XIX y XX)*, Ed. Ariel, Madrid.
- NADAL, J. (dir) (2003), *Atlas de la industrialización de España*, BBVA i Crítica, Barcelona.
- PRADOS DE LA ESCOSURA, L. (1988), *De imperio a nación. Crecimiento y atraso económico en España, 1780-1930*, Alianza Ed., Madrid.
- TORTELLA, G. (1994), *El desarrollo de la España Contemporánea. Historia Económica de*

los siglos XIX y XX, Alianza Ed., Madrid.

Bibliografía complementària:

- ANES, G. (1999), *Historia económica de España. Siglos XIX y XX*, Galaxia Gutenberg y Círculo de Lectores, Barcelona.
- CARRERAS, A., coord. (1989), *Estadísticas históricas de España (S. XIX y XX)*, Fundación Banco Exterior, Madrid.
- COMIN, F. (1988), *Hacienda y economía en la España contemporánea*, Instituto de Estudios Fiscales, Madrid.
- DD.AA., coord. M. Gutiérrez (1999), *Homenatge al Doctor Jordi Nadal. La industrialització i el desenvolupament econòmic a Espanya*, 2 vols., Publicacions de la Universitat de Barcelona.
- FONTANA, J. (1980), *La Hacienda en la Historia de España, 1700-1931*, Instituto de Estudios Fiscales, Madrid.
- GARRABOU, R., de. (1985-86), *Historia Agraria de la España Contemporánea*, 3 vols., Ed. Crítica, Barcelona.
- GÓMEZ MENDOZA, A., coord. (1996), *Economía y sociedad de la España moderna y contemporánea*, Síntesis, Madrid.
- GÓMEZ MENDOZA, A. (1998), *Ferrocarril, industria y mercado en la modernización de España*, Ed. Espasa-Calpe, Madrid.
- MALUQUER DE MOTES, J., (1998), *Història econòmica de Catalunya, S. XIX i XX*, UOC i Proa, Barcelona.
- NADAL, J. et altri (1987), *La economía española en el siglo XX. Una perspectiva histórica*, Ed. Ariel, Barcelona.
- NADAL, J. dir. (1988-92), *Història Econòmica de la Catalunya Contemporània*, 6 vols., Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- NADAL, J. y CATALAN, J., eds. (1994), *La cara oculta de la industrialización española. La modernización de los sectores no líderes (siglos XIX y XX)*, Alianza Ed., Madrid.
- PÉREZ MOREDA, V. y REHER, D.S. (1997), *La población urbana española entre los siglos XVI y XVIII. Una perspectiva demográfica*, Universidad de Cantabria, Santander.
- RINGROSE, D.R. (1987), *Imperio y península. Ensayos sobre historia económica de España (Siglos XVI-XX)*, Ed. Siglo XXI, Madrid.
- SIMPSON, J. (1997), *La agricultura española (1765-1965): la larga siesta*, Alianza Ed., Madrid.

Programa:

Tema 1. L'economia durant l'Antic Règim.

- 1.1 Espai i població.
- 1.2 Un país fonamentalment agrari. Problemes estructurals i règim senyorial.
- 1.3 La manufactura tradicional i la nova manufactura.
- 1.4 La desarticulació del mercat interior. El comerç exterior.
- 1.5 L'alça de preus.
- 1.6 La Hisenda: crisi i reforma.
- 1.7 Els models regionals de creixement econòmic durant el segle XVIII.

Tema 2. Les conseqüències econòmiques de la crisi de l'Antic Règim.

- 2.1 La fallida de la monarquia absoluta.
- 2.2 Els elements estructurals.
- 2.3 L'abolició del règim senyorial i les desamortitzacions: les seves conseqüències socioeconòmiques.²
- 2.4 Expansió, diversitat i articulació de l'agricultura. Els conreus tradicionals i els nous.
- 2.5 Renda agrària i poder adquisitiu.
- 2.6 Relacions entre agricultura i industrialització. Els límits del capitalisme agrari espanyol.

Tema 3. Els inicis de la industrialització.

- 3.1 Els condicionants energètics. Els problemes del carbó.
- 3.2 La mineria espanyola.
- 3.3 La indústria cotonera catalana. Captura i aprofundiment del mercat interior.
- 3.4 Les dificultats de la indústria pesant.
- 3.5 Els condicionants de la demanda.
- 3.6 El ferrocarril i el problema de la connexió del mercat interior.
- 3.7 Població, preus i crisi finisecular.

Tema 4. La modernització de la Hisenda i el sistema financer.

- 4.1 Els problemes de la Hisenda espanyola i la seva modernització: la nova Hisenda.
- 4.2 Endeutament i política monetària.
- 4.3 El sistema financer espanyol. La banca privada.
- 4.4 El paper del capital estranger en l'economia espanyola del segle XIX.

Tema 5. L'economia espanyola durant el primer terç del segle XX.

- 5.1 Els beneficis de la neutralitat. Creixement i especulació.
- 5.2 La demanda exterior.
- 5.3 La crisi postbèlica. Conflictivitat social i puja salarial.
- 5.4 La política econòmica durant la dictadura de Primo de Rivera.
- 5.5 Les dificultats de la II República. Política econòmica i social.

Tema 6. Autarquia i empobriment sota el primer franquisme.

- 6.1 Les conseqüències econòmiques de la guerra civil.

- 6.2 L'organització socioeconòmica de l'Espanya franquista. Autarquia forçada o volguda?
- 6.3 L'estancament econòmic dels anys quaranta i primers cinquanta.
- 6.4 Recuperació i desequilibris.
- 6.5 El Pla d'Estabilització de 1959.

Tema 7. La consolidació d'una economia industrial.

- 7.1 La reinserció en l'economia mundial.
- 7.2 De l'agricultura tradicional a la industrialització.
- 7.3 Els plans de desenvolupament.
- 7.4 L'abast del miracle econòmic. Debilitat estructural i escassa competitivitat.
- 7.5 Modernització demogràfica, emigració i desequilibris regionals.
- 7.6 La crisi dels anys setanta i les seves conseqüències.
- 7.7 Les polítiques de reconversió i l'atur.

Tema 8. L'economia espanyola en el context internacional actual.

- 8.1 El procés d'integració d'Espanya a la CEE (UE).
- 8.2 Els acords de Maastricht i les seves repercussions en la política econòmica espanyola.
- 8.3 L'economia espanyola durant l'última dècada. Les grans qüestions econòmiques actuals i el paper d'Espanya.